

T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2021/426
KARAR NO : 2021/452
KARAR TR : 20/09/2021

ÖZET: Kamu kuruluşu niteliği taşımayan Şirket tarafından düzenlenen otoyol geçiş ve ceza ihtarnamesinin iptali istemiyle açılan davanın, özel hukuk hükümlerine göre görüm ve çözümünde ADLİ YARGI YERİNİN görevli olduğu hk.

KARAR

Davacı : Y.T. Gıda sanayi ve Ticaret A.Ş
Vekili : Av. H.E.B.
Davalı : Otoyol Yatırım ve İşletme A.Ş

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkilinin maliki olduğu 35 H.... plakalı aracın otoyol ve/veya köprülerden HGS geçiş ücreti ödemediğinden bahisle, 6001 sayılı Karayolları Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un 30. maddesinin 5. ve 6. fıkrası uyarınca, Otoyol Yatırım ve İşletme A.Ş. tarafından düzenlenen 25/03/2021 tarihli, 361821210215194000 bildirim numaralı ve 1.710 TL bedelli para cezasının iptali istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **İzmir 3. Sulh Ceza Hâkimliği, D.İş. No. 2021/1883 sayılı dosyasında, 12/04/2021 tarihinde "itiraz başvurusunun 5326 sayılı Yasa'nın 28/1-b maddesi uyarınca görev yönünden usulden reddine"** kesin olarak karar vermiştir. Kararın gerekçesinin ilgili kısmı şöyledir;

"...Yargıtay 19. Ceza Dairesi' nin 2018/8294 Esas- 2020/972 Karar sayılı KYB ilamında; 3996 sayılı Bazı Yatırım ve Hizmetlerin Yap-İşlet-Devret Modeli Çerçevesinde Yaptırılması Hakkında Kanun kapsamında özel hukuk tüzel kişisi Otoyol Yatırım ve İşletme A.Ş. tarafından işletilen Gebze-İzmir otoyolundan olay tarihinde muterizin aracıyla geçiş ücreti ödemediğinden bahisle geçiş ücreti ile on katı ceza tutarı geçiş ihtarnamesi düzenlenerek muterize tebliğ edildiği, muterizin cezanın iptali talebiyle başvurduğu Bakırköy 1. Sulh Ceza Hâkimliğinin 11/09/2018 tarihli ve 2018/6463 değişik iş sayılı kararlar ile itiraz konusu idari yaptırım kararının kısmen kaldırılmasına karar verilmiş ise de anılan otoyol geçiş ücreti ve 10 katı cezanın 5326 sayılı Kanun kapsamında itirazı kabil bir karar olmadığı gözetilmeksizin, başvurunun görev yönünden reddi yerine, yazılı şekilde karar verilmesinde isabet görülmediği gerekçesiyle.." 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 309.maddesi uyarınca anılan kararın kanun yararına bozulması isteminin kabulüne karar vermiştir.

Başvuru dilekçesi, ekindeki belgeler, idari yaptırım kararının tüm dayanak belgeleri, yukarıda anılan Yargıtay ilamı ile mevzuat hükmü ve dosya kapsamı bir bütün olarak incelendiğinde; Kabahatler Kanununun 28/1-b maddesi uyarınca otoyol geçiş ücreti ve 10 katı cezanın, 5326 sayılı Kanun kapsamında itirazı kabil bir karar olmadığı, Sulh Ceza Hakimliklerinde incelenecek kararlardan olmadığı..."

3. Davacı vekili bu kez benzer istemle idari yargıda dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. **Bursa 4. İdare Mahkemesi, E.2021/495 sayılı dosyasında, 28/05/2021 tarihli gönderme kararına istinaden;** 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesi'nin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için 09/06/2021 tarihli ve E.2021/495 sayılı üst yazı ile Uyuşmazlık Mahkemesine başvurmuştur. Kararın gerekçesinin ilgili kısmı şöyledir:

"6001 sayılı Karayolları Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un "Geçiş Ücretini Ödememe ve Güvenliğin İhlali" başlıklı 30.maddesinin 5. fıkrasında; "4046. 3465 ve 3996 sayılı kanunlar çerçevesinde işletme hakkı verilen veya devredilen otoyollar veya erişme kontrolünün uygulandığı karayollarından geçiş ücretlerini ödemediğinden geçiş yapan araç sahiplerinden, işletici şirket tarafından geçiş ücreti ödemediğinden giriş çıkış yaptığı mesafeye ait geçiş ücreti ile birlikte, bu ücretin on katı tutarında ceza, genel hükümlere göre tahsil edilir..." hükmü yer almıştır.

5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 2. maddesinde. "Kabahat deyiminden; kamunun, karşılığında İdarî yaptırım uygulanmasını öngördüğü haksızlık anlaşılır." hükmüne yer verilmiş; 3. maddesinin birinci fıkrasında, bu Kanun'un İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması hâlinde, diğer genel hükümlerinin ise, İdarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında uygulanacağı

belirtilmiş; aynı Kanun'un 16. maddesinin birinci fıkrasında kabahatler karşılığında uygulanacak olan İdarî yaptırımlardan birinin, İdarî para cezası olduğu; 27. maddesinde de idari yaptırım kararlarına karşı onbeş gün içinde sulh ceza mahkemesine başvurulabileceği hükme bağlanmıştır.

Dava dilekçesi ile eklerinin incelenmesinden; davacının maliki olduğu 35 HC 6322 plakalı aracın otoyol ve/veya köprülerden ücret ödemedi (HGS Geçiş Ücreti) geçtiğinden bahisle 6001 sayılı Karayolları Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un 30. maddesi uyarınca, Otoyol Yatırım ve İşletme A.Ş. tarafından toplam 1.710,00-TL geçiş ücreti ve idari para cezası ile cezalandırıldığı, söz konusu cezaya karşı İzmir 3.Sulh Ceza Hakimliği nezdinde itiraz davası açıldığı. İzmir 3. Sulh Ceza Hakimliği'nin 12/04/2021 tarih ve 2021/1883 D.İş nolu kararıyla, "Kabahatler Kanunu'nun 28/1 -b maddesi uyarınca otoyol geçiş ücreti ve 10 katı cezanın, 5326 sayılı Kanun kapsamında itirazı kabil bir karar olmadığı, Sulh Ceza Hakimliklerinde incelenecek kararlardan olmadığı" gerekçesiyle, davanın görev yönünden reddine karar verildiği, bunun üzerine davacı vekili tarafından düzenlenip 30/04/2021 tarihinde İzmir 4. İdare Mahkemesi kaydına giren dilekçe ile bakılmakta olan davanın açıldığı ve İzmir 4. İdare Mahkemesi'nin 05/05/2021 tarih ve E:2021/704. K:2021/713 sayılı "davanın yetki yönünden reddine" ilişkin kararı üzerine Mahkememiz esasına kaydedildiği anlaşılmaktadır.

Yukarıda açık metni yer alan 6001 sayılı Kanun'un 30. maddesinin 5. fıkrasında, işletme hakkı verilen veya devredilen otoyollar veya erişme kontrolünün uygulandığı karayollarından geçiş ücretlerini ödemedi geçiş yapan araç sahiplerinden, işletici şirket tarafından geçiş ücreti ödemedi giriş çıkış yaptığı mesafeye ait geçiş ücreti ile birlikte, bu ücretin on katı tutarında ceza verileceği ve genel hükümlere göre tahsil edileceği öngörülmüş; ancak ne 6001 sayılı Kanun'da ne de başka bir Kanunda. 6001 sayılı Kanun uyarınca verilecek idari para cezalarına karşı başvurulacak yargı yolunun İdarî yargı olduğuna ilişkin bir düzenleme yapılmamıştır. Diğer taraftan otoyol ve/veya köprülerin kullanımında istenilen geçiş ücreti, bir kişinin kamu hizmetinden yararlanması sağlayan dolayısıyla tarafların eşit koşullar altında ve hür iradeleri ile karşılıklı yarar sağlayacak biçimde sözleşmesi kapsamında bulunmakta olup, somut olayda uyumsuzluğun, kamu hizmetinden yararlandığı halde söz konusu ücretin alınmamasından kaynaklandığı dikkate alındığında özel hukuk hükümlerine tabi olduğu da belirtilmelidir.

Bu durumda; geçiş ücretinden kaynaklanan uyumsuzluğun somut olay kapsamında özel hukuk hükümlerine tabi olması ve 6001 sayılı Kanun'un 30. maddesinin 5. fıkrasına istinaden verilen İdarî para cezasına karşı, 5326 sayılı Kanun'un 3/(1)-a maddesi uyarınca aynı Kanun'un 27/(1) maddesinde öngörülen başvuru yolunun geçerli olduğu ve bakılan davanın çözümlenmesinde Sulh Ceza Mahkemesi'nin görevli bulunduğu sonucuna ulaşılmaktadır."

III. İLGİLİ HUKUK

5. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "İdari Dava Türleri ve İdari Yargı Yetkisinin Sınırı" başlıklı 2. maddesinin değişik 1 numaralı bendi şöyledir:

"İdari dava türleri şunlardır:

- İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,
- İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,
- Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyumsuzluklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyumsuzluklara ilişkin davalar"

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

6. Uyumsuzluk Mahkemesinin Celal Mümtaz AKINCI'nın başkanlığında, Üyeler Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 20/09/2021 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyumsuzluk Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyumsuzluğunun esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

7. Raportör-Hâkim Engin SELİMOĞLU'nun, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüştürüp düşüldü:

8. Dava, Otoyol Yatırım ve İşletme A.Ş. tarafından davacı şirket aracı hakkında düzenlenen 25/03/2021 tarihli, 361821210215194000 bildirim numaralı ve 1.710 TL bedelli para cezasının iptali istemiyle açılmıştır.

9. Dava konusu edilen İhtarnameyi düzenleyerek davacıya tebliğ eden Otoyol Yatırım ve İşletme A.Ş.'nin, hukuki yapısı incelendiğinde; anılan Şirketin, Gebze - Orhangazi - İzmir Otoyolu'nun İzmit Körfez Geçişi ve Bağlantı Yolları Dahil olarak Yap - İşlet - Devret Modeli ile yapılması, işletilmesi ve devri işini gerçekleştirmek üzere 27 Eylül

2010 tarihinde Ankara'da, NuroI - Özalın - Makyol - Astaldi - Yüksel – Göçay Ortak Girişimi'nin ortakları tarafından Anonim Şirket şeklinde kurulduğu; Proje'nin uygulama sözleşmesinin Karayolları Genel Müdürlüğü ile anılan şirket arasında imzalanmasını müteakip yapımına başlanan İstanbul - Bursa - İzmir Otoyolunun tamamının 04/08/2019 tarihinde işletmeye açılmış olduğu; şirketin faaliyetlerini halen özel hukuk tüzel kişisi olarak sürdürdüğü anlaşılmaktadır,

10. Buna göre, iptali istenilen ihtarnamenin kamu kuruluşu niteliği taşımayan Otoyol Yatırım ve İşletme A.Ş. tarafından düzenlendiği gözetildiğinde, idari yargı yetkisi kapsamında açılmış bir idari dava bulunduğundan söz etmek olanaksız olduğundan; uyuşmazlığın, özel hukuk hükümlerine göre görüş ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

11. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Bursa 4. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile İzmir 3. Sulh Ceza Hâkimliğinin, 12/04/2021 tarihli ve D.İş No.2021/1883 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına karar verilmesi gerekmektedir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGI YERİNİN GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Bursa 4. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile İzmir 3. Sulh Ceza Hâkimliğinin, 12/04/2021 tarihli ve D.İş No. 2021/1883 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

20/09/2021 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan
Celal Mümtaz
AKINCI

Üye
Şükrü
BOZER

Üye
Mehmet
AKSU

Üye
Bırol
SONER

Üye
Aydemir
TUNÇ

Üye
Nurdane
TOPUZ

Üye
Ahmet
ARSLAN